

עישון בשר בשביבי חביות יין

הרב יצחק דביר

שאלה:

לצורך עישון בשר נמכרים שביבי עץ מחביות שיישנו בהם יין בעבר, כדי שהסקתם תתן ארומה של יין בבשר. על המוצר הנ"ל אין כשרות וישנו חשש גדול שהיין שהיה בחביות הינו יין של גויים ('סתם יינם'), האם מותר להשתמש בעצים אלו לעישון הבשר?

תשובה:

כדי לדון בשאלה זו עלינו לברר תחילה האם טעם היין הבלוע בעצים נבלע בבשר בעת העישון? תשובה זו ניתן ללמוד מן המשנה (תרומות י, ד) העוסקת במקרה דומה "תנור שהסיקו בכמון של תרומה ואפה בו הפת – מותרת, שאין טעם כמון, אלא ריח כמון", בגמרא (עבודה זרה סו:): מוסבר שעל אף שבדרך כלל אנו אוסרים (לפחות לכתחילה) את טעם האיסור שבמאכל, כאן הדין שונה משום "דמיקלא איסורי", כלומר בעת פיזור הריח בתנור האיסור כבר נשרף וכלה. הש"ך (יו"ד קח, ס"ק יב) פוסק שאופן זה מותר אפילו לכתחילה.

אמנם, ההשוואה בין המקרה שלנו למקרה המובא במשנה אינה מדוייקת, משום שבתרומה האיסור חל על טעם האיסור בלבד, אולם ביין נסך גזרו איסור גם על ההנאה ממנו. במבט ראשון דין זה נתון במחלוקת בין השולחן ערוך והרמ"א (יו"ד קכג, א) לפי השולחן ערוך הנאה מסתם יינם אסורה, ולפי הרמ"א היא מותרת. אך את דבריו חותם הרמ"א "אבל לכתחלה אסור לקנותו ולמכרו כדי להשתכר בו ... ויש מקילין גם בזה וטוב להחמיר", אם כן עולה שגם לפי הרמ"א לא ראוי לקנות את העצים הללו כדי להנות מטעם היין שיספג בבשר.

אך בסימן קח (סעיף ד) דן הרמ"א בשאלה דומה מאוד לשאלתינו, האם מותר לזלף טיפות יין על מנת לפזר את ריחם בחלל הבית, במקרה זה הוא פוסק בפשטות: "אבל מותר לזלף סתם יינם, דמותר בהנאה". בכנסת הגדולה (הגהב"י קח, ט) תמה מדוע במקרה זה הרמ"א מתיר את הדבר לכתחילה, משום כך הוא מחלק בין המקרים: "ויראה שהרב בראש סימן קכ"ג לא כתב לכתחילה אסור אלא לקנותו ולמכרו כדי להשתכר בו **אבל לזלף דאין כאן אלא ריחא בעלמא מותר**", לשיטתו אם כן אין לאסור לכתחילה את השימוש בשביבי עץ הבלועים בסתם יינם.

חילוק זה לא יישב את דעתם של כל האחרונים, הש"ך (שם ס"ק כה), והפרי מגדים (שפ"ד שם) כתבו שזהו חילוק דחוק, והגר"א (יו"ד קנה ס"ק כ) כתב שלמעשה חילוק זה נדחה, וגם זילוף יין אסור לכתחילה, והוא הדין לנידון דיין.

לסיכום:

על אף שטעמו של היין הספוג בבשר אינו אסור, לדעת השולחן ערוך והאחרונים הספרדים אסור לאוכלו כאשר הוא נהנה מן הארומה הספוגה בו, ולשיטת הרמ"א לדעת בעל כנסת הגדולה הדבר מותר לכתחילה, אך לדעת הש"ך, הפרי מגדים והגר"א רק בדיעבד השימוש בבשר מותר, אך לכתחילה טוב להחמיר ולא להשתמש בשביבי עץ אלו.